

22.12.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**22 Aralık 2022
Perşembe**

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

22 Aralık 2022 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Dışişleri Bakanlığı Memurlarının Yurtdışına Sürekli Görevle Atanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Spor Kulüpleri ve Spor Anonim Şirketlerinin Borçlanma Sınırlamalarından Muafiyetlerine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
- Elektronik Ürün Senedi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Ürün İhtisas Borsasının Kuruluş, Faaliyet, İşleyiş ve Denetim Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- Bazı Tarım Ürünlerinin İhracatına İlişkin Tebliğ (İhracat: 2022/1)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat: 2022/9)
- Tehlikeli Maddeler İçin Yaptırılacak Zorunlu Sorumluluk Sigortalarına İlişkin Tarife ve Talimatta Değişiklik Yapılmasına Dair Tarife ve Talimat

KURUL KARARI

- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Fon Kurulunun 15/12/2022 Tarihli ve 2022/595 Sayılı Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

- Anayasa Mahkemesinin 20/10/2022 Tarihli ve 2020/21936 Başvuru Numaralı Kararı

YARGITAY KARARI

- Yargıtay 9. Hukuk Dairesine Ait Karar

Tarım girdi enflasyonunda sınırlı yavaşlama

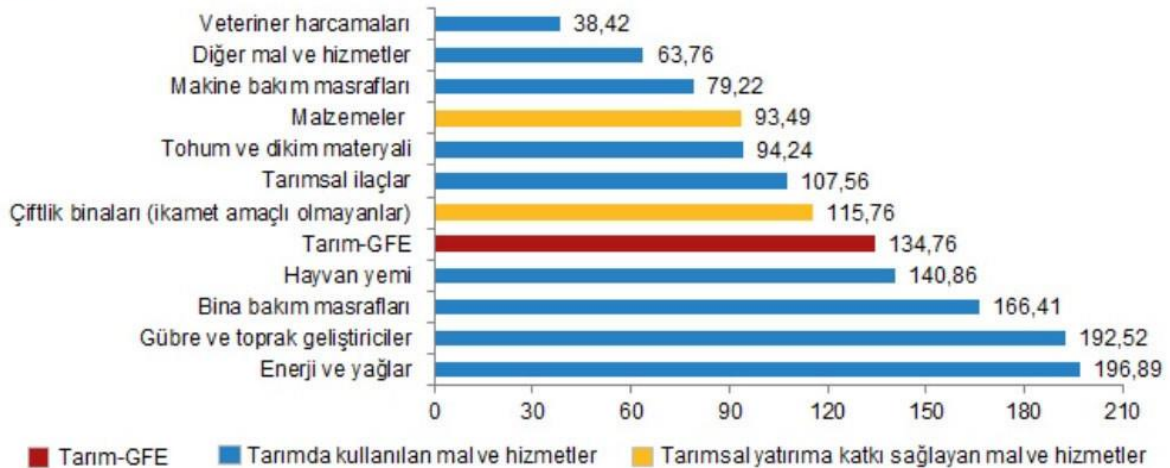
Tarımsal girdi fiyatları, ekimde aylık bazda yüzde 2,7 artarken, yıllık artış yüzde 134,8 oldu. Tarım-GFE, eylülde yıllık yüzde 138,2 artmıştı.

Tarımsal girdi fiyatları (Tarım-GFE), ekim ayında bir önceki aya göre yüzde 2,68, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 97, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 134,76 ve on iki aylık ortalamalara göre yüzde 105,81 arttı. Yıllık tarım girdi enflasyonunda önceki aya göre sınırlı yavaşlama var. Tarım-GFE, eylülde yıllık yüzde 138,2 artmıştı.

Ana gruplarda bir önceki aya göre tarımda kullanılan mal ve hizmet endeksinde yüzde 2,34, tarımsal yatırıma katkı sağlayan mal ve hizmet endeksinde yüzde 5,43 artış gerçekleşti. Bir önceki yılın aynı ayına göre tarımsal yatırıma katkı sağlayan mal ve hizmet endeksinde yüzde 100,96, tarımda kullanılan mal ve hizmet endeksinde yüzde 140,04 artış gerçekleşti.

Alt gruplara göre Tarım-GFE yıllık değişim oranı (%), Ekim 2022

22.12.2022

Yıllık artışın yüksek olduğu alt gruplar sırasıyla, yüzde 196,89 ile enerji ve yağlar ve yüzde 192,52 ile gübre ve toprak geliştiriciler oldu. Yıllık artışın düşük olduğu alt gruplar ise yüzde 38,42 ile veteriner harcamaları ve yüzde 63,76 ile diğer mal ve hizmetler olarak sıralandı.

Aylık artışın yüksek olduğu alt gruplar sırasıyla, yüzde 6,79 ile malzemeler ve yüzde 4,11 ile enerji ve yağlar oldu. Aylık artışın düşük olduğu alt gruplar ise yüzde 0,39 ile diğer mal ve hizmetler ve yüzde 0,67 ile makine bakım masrafları.

Tarım ürünleri ihracatına ilişkin düzenleme yetkisi uzatıldı

Tarım ve Orman Bakanlığı'na bazı tarım ve hayvancılık ürünlerinin ihracatına yönelik verilen düzenleme yetkisi 30 Haziran 2023'e kadar uzatıldı

Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan "Bazı Tarım Ürünlerinin İhracatına İlişkin Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Tebliğle, Tarım ve Orman Bakanlığına 27 Ocak 2022'de verilen ve 31 Aralık'ta sona erecek olan "belirlenen ürünlerin ihracatında gerektiğinde dönemsel düzenlemeler yapma" yetkisi, 30 Haziran 2023'e kadar uzatıldı.

Söz konusu tarım ürünleri, patates (taze veya soğutulmuş), domates (taze veya soğutulmuş), kuru soğan, kuru sarımsak, hıyarlar ve kornişonlar (taze veya soğutulmuş), fasulye, patlıcan, sivri biber, zeytinler, adi fasulye, kırmızı mercimek, portakal, mandarin, limon, karpuzlar, elma, zeytinyağı ve fraksiyonları, kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatatı, tavuk yumurtaları ve tereyağı olarak belirlenmişti.

TZOB'dan ÇKS'ye başvuru süresinin uzatılması talebi

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, 2022 yılı için Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) kaydolan üreticilerden üçte birinin henüz yeni dönem için başvuruda bulunmadığını belirterek, "Bu nedenle 31 Aralık 2022'de bitecek 2023 yılı ÇKS kaydı başvuru süresi uzatılmalıdır." ifadesini kullandı.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) başvuru süresinin uzatılması talebinde bulundu. Konuya ilişkin açıklama yapan Bayraktar, ÇKS Yönetmeliği'nin Resmi Gazete'nin 23 Eylül tarihli sayısında yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararı ile değiştirildiğini ve ÇKS başvuru döneminin 4 ayla sınırlandırıldığını aktardı.

Gelecek yıla yönelik ÇKS başvurularının, yeni yönetmelik çerçevesinde 31 Aralık'ta sona ereceğini hatırlatan Bayraktar, Tarım ve Orman Bakanlığının "tarımda dijital geçiş" uygulamasıyla arazi beyanında ve ek belgelerinde değişiklik olmayan çiftçilerin başvurularını e-Devlet üzerinden kabul etmeye başladığını kaydetti.

Bayraktar, diğer çiftçilerin başvuru belgelerinin geçmiş yıllarda olduğu gibi oda tarafından tamamlandığını ve çiftçilerce Bakanlığın il/ilçe müdürlüklerine teslim edildiğine dikkati çekerek, "Bu yıl yapılan yeni uygulamalara çiftçilerimiz yeterince uyum sağlayamıyor. Özellikle uygulamanın ilk yılı olması nedeniyle e-Devlet başvurularında sık sık sistem sorunu yaşanıyor. 2022 yılında 2 milyon 172 bin 974 çiftçinin toplam 15,3 milyon hektar tarım alanı ÇKS'ye kaydedildi. 2023 tarımsal üretim dönemi için ise odalarımızdan alınan bilgilere göre bugüne kadar yaklaşık 1

milyon 460 bin çiftçinin, 10,6 milyon hektar alanının kaydı yapıldı." değerlendirmesinde bulundu.

"Başvuru süresi uzatılmalı"

ÇKS kaydını yaptırmayan çiftçilerin desteklerden yararlanamadığını, tarım sigortasını yaptıramadığını ve düşük faizli kredi kullanamadığını vurgulayan Bayraktar, Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre Türkiye'de işlenen toplam tarım alanının 23,5 milyon hektarken ÇKS'ye kayıtlı alanın 15,3 milyon hektar olduğu bilgisini verdi.

Bayraktar, her yıl Türkiye'de ortalama 8,2 milyon hektar tarım arazisinin kayıt altına alınamadığının altını çizerek, şunları kaydetti: "ÇKS'ye kaydolamayan 8,2 milyon hektar tarım alanı, intikali yapılamamış, hissedarlar arasındaki sorunlar veya arazilerin çok küçük olması nedeniyle işlense de ÇKS'ye kaydettirilmeyen, atıl tarım alanları ve ecrimisille işlenen hazine arazilerinden oluşuyor. Ziraat Odaları Bilgi Sistemi'ne (ZOBİS) göre, 2022 yılında ziraat odalarımıza kayıtlı olarak, tarımsal üretime devam eden 5 milyon 186 bin 206 çiftçi varken ÇKS'ye kayıtlı çiftçi sayısı 2 milyon 172 bin 974'dür. Bu rakamlara göre ülkemizde üretim yapan çiftçilerin yüzde 58'inin ÇKS kaydı bulunmuyor. Başvuru süresinin bitmesine kısa bir süre kalmasına rağmen 2022 yılında ÇKS'ye kayıt yapan çiftçilerin yaklaşık üçte biri henüz başvuru yapmadı. Bu nedenle 31 Aralık 2022'de bitecek 2023 yılı ÇKS kaydı başvuru süresi uzatılmalıdır."

Raf fiyatları incelendi: 13 markaya 878 milyon lira ceza

Rekabet Kurulu, üretici/tedarikçi niteliğindeki 15 markanın zincir marketlerdeki fiyatlandırma davranışlarını inceledi. 13 markaya 878 milyon lira ceza kesildi. Bu arada 5 zincir markete yeni bir idari para cezası verilmedi.

Mehmet KAYA

Perakende ve hızlı tüketim sektöründe çok sayıda tedarikçi ve son tüketiciye satış yapan mağazalara yönelik yürütülen soruşturma sonuçlandı.

Daha önce soruşturma geçiren ve benzer bir ihlal nedeniyle ceza verilen BİM Birleşik Mağazalar AŞ., CarrefourSA Carrefour Sabancı Ticaret Merkezi AŞ, Migros Ticaret AŞ, Şok Marketler Ticaret AŞ ve Yeni Mağazacılık AŞ (A101), bu soruşturma kapsamında da ihlali görülmekle birlikte, aynı kuruluş iki kez cezalandırılmaz ilkesi nedeniyle yeni bir ceza verilmedi. Kent Gıda'ya ilişkin ise yeterli delile ulaşılamadığı gerekçesiyle ceza verilmedi.

Bu kez tedarikçilere ceza yağdı

Diğer taraftan küresel büyük şirketlerin de aralarında bulunduğu hızlı tüketim malları tedarikçilerine toplamda yaklaşık 878 milyon TL idari para cezası verildi. Yapılan inceleme ve değerlendirmeler sonucunda soruşturma tarafı bazı tedarikçilerin beş büyük zincir market arasında fiyat artışlarına yönelik koordinasyonu sağlayarak marketlerin raf fiyatlarını belirlemeye yönelik kartel oluşturdukları tespit edildi. Kurulun karar ve cezalarına karşı yargı yolu açık bulunuyor.

Rekabet Kurulu tarafından açıklanan cezalar şöyle:

- Coca-Cola: 272.159.349,36 TL
- Eti: 173.263.933,89 TL
- Pasifik Tüketim: 106.002.255,94 TL
- Pepsi: 92.506.885,85 TL
- Frito Lay: 87.954.615,82 TL
- Düzey Tüketim: 48.190.012,34 TL
- Red Bull: 25.711.530,05 TL
- Unmaş: 24.223.008,88 TL
- Şölen: 15.680.173,63 TL
- Haribo: 10.204.678,30 TL
- Kent Gıda: 8.775.984,66 TL
- Glaxosmithkline: 8.424.667,29 TL
- Doğanay: 5.553.551,61 TL.

Erdoğan, asgari ücreti açıklayacak

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin'le bir araya geldi. Erdoğan'ın yeni asgari ücreti öğle saatlerinde açıklaması bekleniyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yeni asgari ücreti öğle saatlerinde açıklaması bekleniyor.

Merakla beklenen asgari ücrete ilişkin son toplantı Beştepe'de gerçekleşti. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin'le bir araya geldi.

AK Parti grup toplantısında konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Bakan Bilgin'le görüşeceğini açıklamış ve yarın (Perşembe günü) asgari ücreti açıklayacağını söylemişti.

Erdoğan, Türk-İş'in 9 bin lira olan teklifiyle ilgili de "Öyle herkesin her söylediğiyle adım atacak halimiz yok. Bizim sırtımızda küfe var. Sırtında küfe olmayanlar rahat konuşuyor. Bizim sırtımızdaki küfe 85 milyonun taşındığı bir küfedir. Bunların hepsini bir düşüneceğiz" ifadelerine yer vermişti.

Nebati: Enflasyonda belirgin düşüş göreceğiz

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati Türkiye Ekonomi Modeli'nin ilk yılını başarıyla tamamladığını söyleyerek, enflasyonun önümüzdeki aylarda da çok daha belirgin şekilde düşeceğini söyledi.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, Yeni Yüzyıl İzmir İktisat Kongresi'nin tanıtımı dolayısıyla İzmir'de düzenlenen basın toplantısında, ilk yılını dolduran Türkiye Ekonomi Modeli'ne yönelik değerlendirmede bulundu. Nebati, şöyle konuştu: "Türkiye Ekonomi Modeli, 20 Aralık 2021'de, bundan tam bir sene evvel mevcut küresel dönüşüm sürecinde, ülkemizin yeni ve daha üst bir dengeye ulaşmasını garantilemek, tüm tehditleri bertaraf etmenin yanı sıra bu değişimi bir fırsata çevirmek hedefiyle hayata geçirilmiştir. Türkiye Ekonomi Modeli de aynı İzmir İktisat Kongresi'nde olduğu gibi tamamen ülkemizin ihtiyaçları ve insanımıza has dinamikler dikkate alarak kurgulanmıştır. Yatırım, istihdam, üretim ve ihracat odaklı, yani insanımızın refahı odaklı bir anlayışla, ülkemizi küresel değer zincirinde üst sıralara taşımak amacıyla devreye alınmıştır."

Bakan Nebati, bir yılın sonunda gelinen nokta itibarıyla dünya ekonomilerinin önemli bir kısmından pozitif yönde ayrışmanın başarıldığını vurgulayarak, Türkiye'nin yıllık bazda son 9 çeyrekte kesintisiz büyüme kaydederek G20 ülkeleri arasında en hızlı büyüyen ülkelerden biri olmayı sürdürdüğünü dile getirdi.

Bugün istihdamın 31,2 milyonla ihracatın ise 253 milyar doları aşarak Cumhuriyet tarihinin rekor seviyelerine ulaştığını anımsatan Nebati, "Tüm bunları yaparken

bütçedeki duruşumuzu da sağlam şekilde sürdürüyoruz. Bankalarımız, güçlü sermaye yapılarıyla reel sektörümüzü desteklemeye devam ediyor. Her ne kadar yüksek enflasyon hepimizin canını yakmış olsa da aldığımız önlemler ve kaydedilen olumlu gelişmelerle onun da boynunu geçtiğimiz aydan itibaren aşağıya kırmış durumdayız.

Küresel enerji fiyatlarındaki normalleşmeyle, önemi İzmir İktisat Kongresi'nde de belirtilen üretimi artırmaya yönelik politikaların uygulanmaya devam edilmesiyle ve beklentilerdeki iyileşmeyle birlikte enflasyonun önümüzdeki aylarda da çok daha belirgin şekilde düşeceğini zaten hep birlikte göreceğiz" dedi.

100 sene sonra geniş katılımlı İktisat Kongresi

Bakan Nebati, 17 Şubat'ta, 1. İzmir İktisat Kongresi'nden 100 sene sonra aynı yerde geniş katılımlı bir iktisat kongresi düzenleneceğini söyledi. Nebati, "17 Şubat 2023'te İzmir'de Cumhurbaşkanımızın himayelerinde, yine aynı binada, 100 sene evvelki heyecan ve inançla bir büyük İktisat Kongresi'ni düzenleyeceğiz. İnanıyorum ki bu kongre de ilki gibi bize ışık tutacak, birliğimizi ve ortak başarı irademizi güçlendirecek, Türkiye Yüzyılı vizyonumuzun önünü açacaktır. Unutmayın ki bugün Türkiye, kurulan oyunların bir parçası olmanın ötesinde, oyun kuruculardan biri konumundadır. Sahip olduğumuz bu azim ve cesaret, bize başta Gazi Mustafa Kemal ve silah arkadaşları olmak üzere, kanlarıyla bu toprakları sulamış tüm şehitlerimiz ve gazilerimizden mirastır" diye konuştu.

ASO'da devir teslim ve görev dağılımı tamamlandı

Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanlığına seçilen Seyit Ardıç, görevi Nurettin Özdebir'den törenle devraldı.

ANKARA (EKONOMİ)- Ankara Sanayi Odası'nda (ASO) Nurettin Özdebir başkanlık görevini yeni seçilen başkan Seyit Ardıç'a devretti. Devir teslim törenine ASO Başkanı Seyit Ardıç, önceki dönem Yönetim Kurulu Başkanı Nurettin Özdebir ve ASO Yönetim Kurulu Üyeleri katıldı.

15 yıldır ASO Başkanlığını yürüten Nurettin Özdebir, yönetime genç ve enerji dolu bir ekibin geldiğini belirterek, Ankara'ya hayırlı olması dileklerini ilettiler. Seyit Ardıç da 15 yıllık süreçte verdiği hizmetlerden dolayı Özdebir'e teşekkür etti. Ardıç, Türkiye'nin geleceğinin katma değerli ve yüksek teknoloji sanayi ürünleri üretiminden, insan kaynaklarının daha nitelikli hale getirilmesinden geçtiğini kaydederken, sanayinin de dönüştürülmek zorunda olduğunu aktardı.

Ardından gerçekleştirilen ilk Yönetim Kurulu toplantısında görev dağılımı da yapıldı. ASO Başkan Yardımcılıklarına Mete Çağlayan ve Özgür Bayraktar, Sayman Üyeliğe ise Ercan Ata seçildi. ASO Yönetim Kurulu'nun diğer üyeleri ise şöyle: İhsan Çetinceviz, İbrahim Aykut Özuner, Mehmet Osmanbeyoğlu, Halit Erol, Burcu Gençoğlu, Levent Akçakoca ve Ertuğrul Onat.

Merkez'den bugün ne bekleniyor?

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu geçen ay politika faizini yüzde 9 ile 2 yılın ardından ilk kez tek haneye indirdi. Faiz indirim döngüsünün sonuna geldiğini açıkladı. Dolayısıyla bugün faizi sabit bırakması bekleniyor

Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu (PPK) bugün saat 14.00'te yılın son faiz kararını açıklayacak.

PPK son olarak geçtiğimiz ay politika faizini 150 baz puan indirerek yüzde 9'a çekti. Son 4 toplantıda toplamda 500 baz puanlık faiz indirimi gelirken, politika faizi böylece Ağustos 2020'den bu yana ilk kez tek haneye geriledi.

'DÖNGÜNÜN SONLANDIRILMASINA' KARAR VERDİ

Geçen ay yayınlanan karar metninde ağustos ayında başlatılan faiz indirim döngüsünün sonlandırılmasına karar verildiği belirtildi. "Kurul, mevcut politika faizinin küresel talebe ilişkin artan riskleri dikkate alarak yeterli düzeyde olduğunu değerlendirmiş, ağustos ayında başlatılan faiz indirim döngüsünün sonlandırılmasına karar vermiştir" denildi.

Dolayısıyla bugün Merkez'den politika faizini yüzde 9'da sabit bırakması bekleniyor.

BEKLENTİ ANKETLERİ

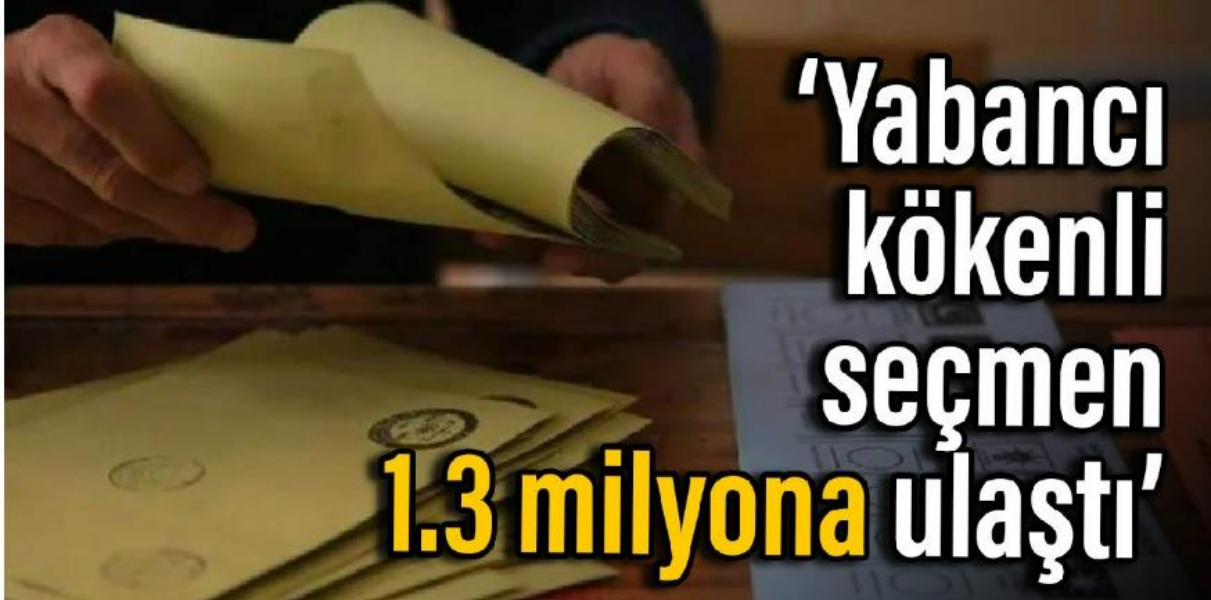
AA Finans'ın, 14 ekonomistin katılımıyla gerçekleştirdiği PPK beklenti anketinde ekonomistlerin tamamı politika faizinin yüzde 9'da sabit bırakılmasını beklediğini bildirdi.

Bloomberg HT Araştırma'nın 18 kurumla gerçekleştirdiği ankette de benzer şekilde katılımcıların tamamı aralık toplantısında faizin sabit bırakılmasını beklediklerini beyan etti.

Merkez'den bugün sürpriz beklenmezken gece düşük hacimli piyasada 18.68 liranın üzerini gören dolar, güne 18.67'nin hemen altında başladı.

Prof. Şeker: Yabancı kökenli seçmen 1.3 milyona ulaştı

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) yeni yayımladığı nüfus istatistiklerini İstanbul Üniversitesi Şehir Politikaları Merkezi'nden Prof. Murat Şeker yorumladı. Prof. Şeker, "2023'te seçmen sayısı 64 milyon bekleniyor. Yabancı kökenli seçmen bunun yüzde 2'sine denk geliyor. Blok halde hareket etseler, yani şu an yabancılar parti kursa yüzde 2'lik bir orana sahip" dedi.

TÜİK, Türkiye genelindeki nüfus verilerini kamuoyu ile paylaştı. Verilerde boşanma sayıları, nüfus artış hızı, illerdeki yabancı sayısı, hane halkı büyüklüğü gibi veriler paylaşıldı. Verilere göre Türkiye'de ikamet eden yabancı nüfus 2021 yılında 1 milyon 792 bin 36 kişi olurken, bu nüfusun yüzde 49.7'sini erkekler, yüzde 50,3'ünü ise kadınlar oluşturdu.

Türkiye'de ikamet eden yabancı nüfusun vatandaşlık ülkelerine göre dağılımı incelendiğinde, yüzde 18 ile Irak vatandaşlarının ilk sırada yer aldığı görüldü. Irak vatandaşlarını sırasıyla yüzde 10.2 ile Afganistan, yüzde 7.2 ile İran ve yüzde 6.9 ile Türkmenistan vatandaşları takip etti.

TÜİK'in yeni yayınladığı nüfus istatistiklerini İstanbul Üniversitesi Şehir Politikaları Merkezi'nden Prof. **Murat Şeker**, Radyo Sputnik'te **Atilla Güner**'le Akşam Postası'na

yorumladı. Prof. Şeker yabancı kökenli seçmenler konusunda yaptıkları son araştırmanın sonucunu da açıkladı:

'Yabancılar parti kursa yüzde 2'lik bir orana sahipler şu anda'

“Nüfusun içinde yurtdışı doğumlular denince hep mülteciler geliyor akla ama Bulgaristan, Almanya doğumlu olan da çoktur. 2014'e kadar bu rakam hep 1.4 milyon düzeyindeydi. Bugün 3 milyonu aşmış durumda. Doğum yerlerine baktığımızda özellikle Suriye, Irak, İran gibi ülkeler görüyoruz. Bir de tabii önümüzde seçimler geliyor. Bu da hep gündemde ve tartışılıyor. Seçimde oy kullanacak belli bir yabancı kökenli vatandaş var. Bunun rakamlar üzerine çok spekülasyon yapılıyor. Bizim son yaptığımız çalışmada, 1.3 milyon gibi bir rakam çıkıyor. Bunun hepsi mülteci diyemeyiz. Alt kırımlara bakmak lazım ama bu önemli bir oran. 2023'te seçmen sayısı 64 milyon bekleniyor. Yabancı kökenli seçmen bunun yüzde 2'sine denk gelen bir oran. Blok halde hareket etseler, yani yabancılar parti kursa yüzde 2'lik bir orana sahipler şu anda. Sadece İstanbul'da 350-400 bin olduğu düşünülüyor. Önümüzdeki dönemde oldukça tartışılacak meselelerden biri olacak.”

İnsani gelişmişlikte en iyi ikinci ilçe Çankaya

İnsani Gelişme Vakfı, 2021 yılına dair ilçelerin insani gelişmişlik konusundaki puanlarını açıkladı. Ankara'nın en yüksek insani gelişmişlik endeksine sahip ilçesi olan Çankaya, Türkiye genelinde ise üçüncü sıradan ikinci sıraya yükseldi.

İnsani Gelişme Vakfı'nın (İNGEV) insani gelişmeyi desteklemek üzere ilçelerin uzun, sağlıklı, yaratıcı bir hayat yaşaması; bilgi ve eğitim alabilme imkânına sahip olması ve insana yaraşır bir hayat için gerekli kaynaklara erişebilme kriterlerini dikkate alarak hazırladığı İnsani Gelişme Endeksi - İlçeler (İGE-İ) 2021 raporu açıklandı. Türkiye'nin ikinci, Ankara'nın ise en yüksek insani gelişmişlik endeksine sahip ilçesi Çankaya oldu.

Türkiye'deki 32 şehirde, büyükşehir ve il sınırları içinde yer alan 150 bin nüfusun üzerindeki 160 ilçe belediyesini kapsayan rapor, belediyelerin 2021 yılı faaliyet raporları, gizli vatandaş anketleri, YSK, TÜİK ve bakanlıkların verileri ile web taramalarından elde edilen verilerden yola çıkılarak hazırlandı. İnsani Gelişme İlçeler Endeksinin hesaplanmasında yönetim ve saydamlık, sosyal kapsama, ekonomik durum, eğitim, sosyal yaşam, ulaşım ve erişilebilirlik, sağlık, çevresel performans ve toplumsal cinsiyet eşitliği başlıklarında 81 değişken ele alındı. Tavan skorunun en yüksek değer olan 100'e yakınlığı insani gelişme açısından en az sorunun çıktığını gösteren ve 0-100 puan aralığında hesaplanan İnsani Gelişme İlçeler Endeksinde çok yüksek, yüksek, orta ve düşük insani gelişme kümeleri oluşturuldu.

Ankara'nın ilçelerinden Bala, Çamlıdere, Elmadağ, Evren, Gündül, Kalecik ve Kızılcahamam veri eksikliği nedeniyle çalışmanın kapsamı dışında bırakılırken 25 ilçesi bulunan Ankara'nın nüfusunun yüzde 97,8'inin yaşadığı 18 ilçe çalışmaya dahil edildi.

Buna göre İGE-İ sonuçlarında çok yüksek insani gelişme kümesinde yer alan ilçeler arasında Ankara'dan 4 ilçe yer aldı. 69,63 puanla en yüksek insani gelişmişlik endeksine sahip olan İstanbul'un Kadıköy ilçesinin ardından Çankaya, 62,36 puanla Türkiye'nin ikinci en yüksek insani gelişmişlik endeksine sahip ilçesi oldu. Keçiören 50,36 puanla Türkiye'nin en yüksek insani gelişmişlik endeksine sahip 17'inci ilçesi olurken Yenimahalle 49,97 puanla 19'uncu, Altındağ ise 47,98 puanla 32'nci sırada yer aldı. Ayrıca Altındağ, 2020 yılı endeksine göre yüksek insani gelişme kümesinden çok yüksek insani gelişme kümesine yükselerek sıçrama yapan ilçeler arasında yer aldı.

7 İLÇE DÜŞÜK İNSANİ GELİŞMİŞLİK ENDEKSİ KÜMESİNDE

44 puan alan Mamak ve 43,1 puan alan Etimesgut yüksek insani gelişmişlik endeksi kümesinde yer alırken 40,4 puan ile Sincan, 38,3 puan ile Polatlı, 37,3 puan ile Kahramankazan, 35,4 puan ile Akyurt ve 35,3 puan ile Gölbaşı orta insani gelişmişlik endeksi kümesinde yer buldu. 34,3 puan ile Beypazarı, 32,9 puan ile Çubuk, 31,5 puan ile Ayaş, 31 puan ile Haymana, 30,8 puan ile Pursaklar, 25,4 puan ile Nallıhan ve 25,4 puan ile Şereflikoçhisar ise düşük insani gelişmişlik endeksi kümesinde yer aldı.

Bilgi paylaşımı, belediyeye erişim, sosyal medya kullanımı, yerel seçime katılım oranı ve 'gizli vatandaş' çalışması ile belediyelere yapılan başvurular gibi değişkenlere göre yapılan İGE-İ Yönetişim ve Saydamlık Endeksi'nde Çankaya 83,21 puanla 2'nci sırada yer aldı. Mamak 79,72 puanla 12'inci sırada yer alırken Keçiören 78,17 puanla 24'üncü, Sincan 76,37 puanla 31'inci, Gölbaşı ise 73,60 puanla 44'üncü sırada yer aldı.

SOSYAL KAPSAMADA KEÇİÖREN ÖNDE

Aileler, çocuklar, gençler, hasta ve yaşlılar, kadınlar, mülteciler ve engellilere yönelik hizmetlerin çeşitliliği ve kalitesi üzerinden yapılan değerlendirmelere göre yapılan İGE-İ Sosyal Kapsama Endeksi'nde Türkiye genelinde en yüksek puan 50,9 oldu. Kadıköy'ün ilk sırada yer aldığı endekste çok yüksek insani gelişme kümesinde Ankara'dan sadece Keçiören ve Çankaya yer aldı. Keçiören 30,27 puanla 4'üncü sırada yer alırken Çankaya 19,50 puanda kalarak 16'ncı sırada yer aldı.

Aalışveriş merkezi sayısı, banka çeşitliliği, kiralık ve satılık konut piyasası ile on bin kişi başına düşen süpermarket sayısı gibi değişkenlerin incelendiği İGE-İ Ekonomik Durum Endeksi'nde Çankaya 55,33 puanla 6'ncı, Yenimahalle ise 42,44 puanla

19'uncu sırada yer aldı. Başkenttin diğer ilçeleri Ekonomik Durum Endeksi'ne göre çok yüksek insani gelişme kümesindeki ilçeler arasında kendine yer bulamadı.

EĞİTİM ENDEKSİ'NDE ÇANKAYA LİDER

Okur-yazar oranı, üniversite mezunu oranı ve ortalama eğitim süresi ile bu değişkenlerin kadınlar için ayrı olarak da el alındığı İGE-İ Eğitim Endeksi'nde ilk sırada Çankaya yer aldı. Çankaya, 77,67 puanla insani gelişmişlik açısından eğitim endeksinde Türkiye'nin en iyi ilçesi oldu. Eğitim endeksine göre çok yüksek insani gelişme kümesinde Kahramankazan 62,82 puanla 14'üncü sırada yer alırken Yenimahalle 58,76 puanla 36'ncı sırada, Nallıhan 57,71 puanla 49'uncu sırada, Haymana ise 56,59 puanla 58'inci sırada yer aldı.

Kaba ölüm hızı, on bin kişi başına düşen eczane ve ambulans sayısı ve hastane sayıları ile yaşlı, hasta ve engellilere yönelik hizmetlerin çeşitliliği ve kalitesi gibi değişkenlerin ele alındığı İGE-İ Sağlık Endeksi'nde Çankaya 67,41 puanla 3'üncü sırada yer aldı. Başkenttin ilçelerinden en yüksek puana sahip olan Çankaya'yı 54,91 puanla 10'ncu sırada yer alan Altındağ, 53,73 puanla 14'üncü sırada yer alan Keçiören ve 51,59 puanla 21'inci sırada yer alan Yenimahalle izledi.

SOSYAL YAŞAM ENDEKSİ'NDE KEÇİÖREN ÖNDE

Sinema, tiyatro, özel müze varlığı ve spor ve eğlence alanları ile sosyal ve kültürel hizmetlerin çeşitliliği ve kalitesiyle ilgili değerlendirmelerin ele alındığı İGE-İ Sosyal Yaşam Endeksi'nde Ankara'nın ilçeleri arasında ilk sırayı Keçiören aldı. 69,90 puan alan Keçiören, Türkiye genelinde ise 14'üncü sırada yer aldı. 69,71 puan ile Altındağ 17'nci sırada yer alırken Etimesgut 67,87 puanla 30'uncu, Çankaya 67,74 puan ile 32'nci, Yenimahalle 67,26 puanla 39'uncu sırada yer aldı.

Su, arıtma, yeşil alan, sokak hayvanları, çevre ve afetlere yönelik değişkenlerin incelendiği İGE-İ Çevresel Performans Endeksi'nde çok yüksek insani gelişme kümesinde başkenttin hiçbir ilçesi yer alamadı. İGE-İ Ulaşım ve Erişilebilirlik Endeksi'nde ise 75,61 puanla Yenimahalle, 75,30 puanla Altındağ ve 74,26 puanla Çankaya "çok yüksek" kümesinde yer aldı. İGE-İ Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Endeksi'nde ise çok yüksek insani gelişme kümesinde Ankara'dan sadece Çankaya yer aldı. Çankaya 59,73 puanla listenin 3'üncü sırasında yer aldı.

Enflasyon düşüyor, peki fiyatlarda düşüş gören var mı?

Alaattin AKTAŞ

22 Aralık 2022 Perşembe

✓ Bir matematiksel işlem sonucu olan yıllık enflasyon oranının geriliyor olmasının büyük bir başarı gibi gösterilmeye çalışılmasından size de gına gelmedi mi... Yetmezmiş gibi bir de bunun alınan önlemler sayesinde olduğunun söylenmesinden...

Artık belini mi, boynunu mu, enflasyonun bir yerlerini kırdık; kafasını, gözünü yarıdık! Yön aşağı döndü. Hem de enflasyon denildiğinde ilk aklımıza gelen tüketici fiyatlarında da değil, birçok endekste.

Gelin başlıca endekslerde nasıl bir seyir yaşanıyor, hatırlayalım:

- Tüketici fiyatlarında ekim sonunda yüzde 85.51 olan yıllık artış kasım sonunda yüzde 84.39'a indi. Ama fiyatlar kasımda yüzde 2.88 arttı. Ekimde 100 liraya aldığımızı kasımda 103 liraya yakın para ödedik.
- Yurtiçi üretici fiyatlarında ekim sonunda yüzde 157.69 olan yıllık artış, paraşütsüz düşüncesine kasım sonunda yüzde 136.02'ye geriledi. Ne var ki fiyatlar kasım ayında artmayı yine sürdürdü. Kasım ayında yüzde 0.74 de olsa bir artış yaşandı.
- Tarımsal girdi fiyatları da düşmeye başladı. TÜİK'in dün yaptığı açıklamaya göre eylül sonunda yüzde 138.15 olan tarımsal girdi fiyatlarındaki yıllık artış ekim sonunda yüzde 134.76'ya indi. Ancak bu endekste de aylık bazda fiyatlar artmaya devam etti. Ekim ayındaki artış yüzde 2.68 oldu.
- Konut fiyatlarında eylül sonunda yüzde 189.1 olan yıllık artış ekim sonunda yüzde 188.2'ye geriledi. Ama aylık artış durmuyordu; konut fiyatlarında da ekimde yüzde 5.4 artış kaydedildi.

■ **Tarım** ürünleri üretici fiyatları yıllık düşüşe kasım sonuna kadar direndi ama onun direnci de muhtemelen aralıkta kırılacak. Tarım-ÜFE'de ekim sonunda yüzde 163.32 olan yıllık artış kasım sonunda yüzde 169.45'e yükseldi. Ancak bu endekste geçen yılın aralık ayındaki yüzde 12.51'lik artışın hesaplamadan çıkması ve yerine daha düşük bir oranın girmesiyle yıllık oran aralıkta gerileyecek.

Oran geriliyor, fiyat değil!

Tarım-ÜFE dışında kalan tüm endekslerde yıllık oran yönünü aşağı çevirmiş durumda. Bu eğilim aralık ayıyla birlikte çok daha belirgin bir hal alacak. Hem zaten bu bilindiği için düşüşün önümüzdeki aylarda çok daha dikkat çekici olacağı söyleniyor ya...

Dört işlem yapabilen herkes yıllık oranda düşüş olacağını zaten görüyor, biliyor. Siyasetçi de kendi açısından haklı olarak bunu kullanıyor.

Sorun, **“Enflasyon düşüyor”** denildikçe ekmeği daha ucuza yiyeceğini, suyu daha ucuza içeceğini, doğalgazı daha ucuza yakacağını düşünen zihniyette.

Siyasetçi bu kesim aydınlansın da istemiyor tabii ki...

Sürekli bir söylem bombardımanı var:

“Enflasyonun belini kırdık, bu da aldığımız önlemler sayesinde oldu...”

“Hangi önlemler” deseniz, içlerinden **“Hani geçen yıl fiyatları tırmandırdık ya, işte o sayede”** diye düşünüp gülecekler ama size karşı bir sürü **“önlem”** sıralayacaklar.

Yine sorsanız, **“Madem aldığınız önlemlerle enflasyon hızını düşürebiliyordunuz, şimdiye kadar niye yapmadınız”** diye, bu sefer de kesin **“Alınan önlemler etkisini ancak gösterdi”** diyecekler.

Siyasetçinin mazereti tükenmez; kılıf bol!

“Beni yönet” diye seçtiğin insana biat etmeye başlarsan mazeretlerin hepsini inandırıcı bulur, her söylenene inanır; hatta **“Ne olmuş yani, hata yapıyorsa da benim seçtiğim kişi yapıyor”** durumuna kadar savrulursun.

Sonra ağlamayacaksın; ne işçi, ne memur, ne emekli, ne esnaf, ne ticaret erbabı, ne sanayici olarak.

Ya yanlışı **“kimin yaptığına”** göre değil, **“yapılana”** göre değerlendireceksin ya da ağlamayacaksın!

YÜZDE 61.5'LİK MTV ARTIŞINA NASIL BAKMALI?

2023 yılının yeniden değerlendirme oranı yüzde 122.93 düzeyinde oluşmuştu.

Bu oran için “**belirlendi**” demenin yanlışlığına kaç kez vurgu yaptım, bir kez daha ifade etmek isterim. Yeniden değerlendirme oranı üretici fiyatlarının ekim sonundaki yıllık ortalama artışıdır, dolayısıyla bu oran hangi düzeyde oluşursa yeniden değerlendirme oranı da odur. Yani hiçbir makam ya da kişi bu oranı belirlemez.

Ancak yeniden değerlendirme oranının çeşitli vergiler için hangi oranda uygulanacağına Cumhurbaşkanı karar verir, mevzuat böyledir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan motorlu taşıtlar vergisi artışının yüzde 61.5 olarak uygulanmasına karar verdi.

Bir kesim bu kararı

“**Cumhurbaşkanı Erdoğan MTV için indirim yaptı**” diye yorumladı. Doğru tabii ki, yüzde 122.93 nere, yüzde 61.5 nere!

Ama Erdoğan MTV artışını çok daha düşük de belirleyebilirdi, buna yetkisi vardı. Cumhurbaşkanının MTV oranını YDO'yu yüzde 80, yani beşte dört düşürerek belirleme yetkisi bulunuyordu. Buna göre yüzde 122.93'lük YDO beşte dört aşağı çekilip yüzde 24.59 olarak belirlenebilirdi. Hadi yuvarlayıp yüzde 25 diyelim...

Resmi enflasyon hedefinin yüzde 25 olduğu, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın “**Herkes kendini yüzde 20 enflasyona göre hazırlasın**” dediği 2023 yılı için MTV artışı yüzde 25'te tutulur muydu, pek beklenmiyordu ama yüzde 50 daha makul görünüyordu.

Yüzde 61.5'lik MTV artışı, en başta 2023'ün enflasyon hedefinin pek inandırıcı bulunmadığı şeklinde yorumlandı.

Bu arada bir hatırlatma... 2022 yılının yeniden değerlendirme oranı yüzde 36 düzeyinde oluşmuş, Cumhurbaşkanı yine indirim yetkisini kullanmış ve bu yılın MTV artışını yüzde 25 olarak belirlemişti.

Abdulkadir Selvi

İmamoğlu konusunda hava döndü

CHP grubu yeni bitmişti. Kemal Kılıçdaroğlu, Ekrem İmamoğlu ile baba-oğul ilişkisi içinde olduklarını açıklamıştı ama salonda pek öyle bir hava yoktu. Ekrem İmamoğlu, kürsüye çıkarılıp konuşma yapmasını, birlik ve beraberlik görüntüsü verilmesini beklerken, konuşma metni cebinde kalmış birisi olarak Meclis'ten buruk bir şekilde ayrılıyordu.

Daha önce Yalova Belediye Başkanı Vefa Salman'ı kürsüye çıkarıp konuşturan Kılıçdaroğlu, Ekrem İmamoğlu söz konusu olunca, bu jesti yapmayı çok görmüştü. İmamoğlu'nun yüzüne baka baka, "Herkes Bay Kemal'i beklesin" demişti.

KULAĞIMA FISILDANAN

CHP grubuna ilişkin notlarımı cebime koymuş, Meclis kulislerinde dolaşıyordum. Kulağıma, "Yarın Meral Akşener tarihi açıklamalar yapacak" diye fısıldandı. İşi daha ileri götürüp, "Kılıçdaroğlu, İmamoğlu'nu konuşturmadı ama Akşener, misilleme yapıp İmamoğlu'nu, İYİ Parti grubunda kürsüye çıkaracak" diyenler oldu. Onlara, "Yok. O kadar da olmaz. O zaman İmamoğlu'nun CHP'den kopuş süreci başlar" diye itiraz etmişim. Doğru yapmışım.

Ama yine de hem bir gün önce dolaşıma sokulan "Tarihi açıklamalar yapacak" kulisi hem de Kılıçdaroğlu'nun, "Bir parti, diğerinin işlerine karışmamalı" diye Akşener'e gönderdiği ultimatoma nedeniyle Meral Akşener'in grup konuşmasını dikkatle dinledim. Meral Akşener'in Kılıçdaroğlu'na vereceği yanıtı merak ediyordum.

DOĞRUDAN YANIT VERMEDİ

Akşener, Kılıçdaroğlu'na yanıt vermektan kaçındı. Kendisine yöneltilen eleştirilere karşılık vermek yerine iktidarı hedef almayı tercih etti.

CHP'ye yakın medyada Ekrem İmamoğlu kararını Saraçhane şovuna çevirmekle, İmamoğlu ile birlikte Kılıçdaroğlu'na kumpas kurmakla, siyasi yasak kararını sevinçle karşılayıp çak yapmakla suçlanmasına rağmen Akşener, iktidara yakın medyayı hedef aldı. "Ortada kuyu var, yandan geç" demeyi tercih

etti. Kılıçdaroğlu'na yanıt verip gerilimi tırmandırmamayı tercih etti. Akşener, tecrübeli bir politikacı. CHP'ye yönelik söylenecek her şeyi söylüyor, Saraçhane mitinginde olduğu gibi yapılacak her şeyi yapıyor ama bir noktaya gelince vazoyu çatlatmamaya özen gösteriyor. Çünkü 6'lı Masa'yı dağıtan olmak istemiyor.

Ama yine de satır aralarında verdiği mesajlar vardı.

KILIÇDAROĞLU'NA HATIRLATMA

1) "Linç edilmeye çalışıldığında, nasıl Kemal Kılıçdaroğlu'nun yanına koştuydum, bu defa da Ekrem İmamoğlu'nun yanına koştum" sözleriyle Kılıçdaroğlu'na, 'Unutma, o gün senin yanındaydım' mesajını verdi.

MANSUR YAVAŞ'A İMA

2) Akşener, ne zaman Ekrem İmamoğlu'nu ansa mutlaka Mansur Yavaş'ı da eklemeyi unutmuyor.

"Şayet bu kafa, yarın da hedefine Mansur Başkan koyarsa bu sefer de bir saniye düşünmeden onun yanında dimdik dururuz" diyerek 'Mansur Başkan yarın bu işler senin de başına gelebilir' dedi.

SEN NEYMİŞSİN MERAL ABLA

3) Akşener ile İmamoğlu'nun çak yapması ve Kılıçdaroğlu beklenmeden Saraçhane'nin Akşener ile İmamoğlu'nun gövde gösterisine çevrilmesi üzerine yapılan yorumlar belli ki Akşener'i fena halde kızdırmış. "Milletvekilimsi troller, bakanımsı troller, gazetecimsi troller 'Hayır, operasyonu Meral Akşener yaptı' diyor. Sen neymişsin be Meral Akşener" dedi.

MUHALİF MEDYAYA

4) Akşener, muhalif medyaya ise, "Başka bazı ahmaklar da buna inandı! Ha ha ha!" dedi. Bakalım muhalif medya bu "ahmaklar" töhmetinin altından nasıl kalkacak.

ERDOĞAN'DAN ÜÇ MESAJ

Meral Akşener'i izledikten sonra Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ne diyeceğini merak ettiğim için AK Parti grubuna geçtim. AK Parti grubunda Ekrem İmamoğlu konusunda baskın bir gündem maddesi olmadığı dikkatimi çekti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan değinmese niye değinmedi denilmezdi. Daha önce "Ben eski futbolcuyum. Kaleyi boş görünce çakacaksın" demişti. Öyle yaptı.

1) Erdoğan, 6'lı Masa için, "Herkesin arkasından iş çevirdiği bir garip masa" dedi. Son 1 haftadır çevrilen dolaplar dahi Erdoğan'ı doğrulamıyor mu? En sonunda Kılıçdaroğlu gibi sakın biri bile isyan etmek zorunda kaldı.

2) Muhalefet ne yaptı ne etti, İmamoğlu kararının 6'lı Masa'yı karıştırmasını başardı. Erdoğan, "Yasak kararını alır almaz bir sevinçle kucaklaşarak, çak yaparak kutlayanı mı ararsınız... Daha bitmemiş bir yargı kararı üzerinden siyasi hesaplar yapanı mı ararsınız... Maşallah tekmili birden ortaya döküldü" diyerek o noktaya işaret etti.

OĞLUNU AKŞENER'E KAPTIRMA

3) Bizde siyaset çok sert yapılıyor. Ama siyasete mizah karışınca ortaya çok keyifli benzetmeler çıkabiliyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan da, "CHP'nin başındaki zat dün çıkmış ne diyor? 'Biz baba-oğul gibiyiz' bunları duyunca biz de içimizden 'Bay Kemal oğluna sahip çık, o kendisine başka ebeveynler arama peşinde' demekten öte duramadık" dedi. Erdoğan arkasından "şaka bir yana" diye ekledi ama şaka maka, mesajını verdi.

Kılıçdaroğlu'na, 'Ekrem'e sahip çık yoksa Akşener'e kaptıracaksın' mesajını verdi.

Siyaset ne tuhaf bir iş. Bir hafta önce İmamoğlu kahramandı, 1 hafta içinde siyasi mizah konusu oldu.

İMAMOĞLU'NU BİTİRDİLER Mİ

Son bir not yazmadan yazımı bitirmek istemiyorum.

Ankara'da hava döndü. Cumhurbaşkanlığı adaylığını ölesine savunanlar dahi, "İmamoğlu cumhurbaşkanı adayı olursa, İstanbul'u AKP'ye kaptırırız. o nedenle İstanbul'da kalmalı" demeye başladı. İYİ Parti ve AK Parti gruplarını yazdım ama kulisi CHP'den vereyim. Ekrem İmamoğlu, "Erdoğan'ın karşısında rakip takımın bir oyuncusuyum. Teknik direktör beni oyuna sokar ya da sokmaz. Ona ben karar vermeyeceğim. Ama oyuna girme ihtimali olan bir oyuncuyum" demişti.

Ama Kılıçdaroğlu onu yedek futbolcu olarak bekletmeye devam edecek. Kılıçdaroğlu'nun onu oyuna alma gibi bir niyeti yok.

Meral Akşener ile Kemal Kılıçdaroğlu elele verip Ekrem İmamoğlu'nu bitirdiler. İşin mizahını yapmak da Erdoğan'a kaldı.

Esfender KORKMAZ

Doları zorla tutmanın ekonomik ve sosyal maliyeti

22 Aralık 2022 Perşembe

Hükümet doları tuttuğunu iddia ediyor. 2022 yılında, Ocak-Kasım arasında 11 aylık dönemde TÜFE oranı yüzde 62,35 oldu, buna karşılık dolar kuru enflasyondan daha az yüzde 38,8 oranında arttı. 4 Ocak 2022 tarihinde 13,4247 TL olan dolar kuru, 30 Kasım'da 18,6291 oldu. TL yılbaşına göre dolar karşısında bir miktar değer kazandı. Ama TL hala dolara karşı yüzde 44,35 oranında daha düşük değerdedir.

Merkez Bankası Reel kur endeksini detaylı hazırlayarak; TÜFE ve Yİ-ÜFE'ye göre hesaplayıp ilan ediyor. Bu hesaba göre TÜFE bazlı reel kur endeksi Kasım ayı sonunda 55,56 oldu. Yani TL yüzde 44,35 oranında daha düşük değerdedir. MB reel kur endeksine göre; Kasım sonunda dolar denge kurunun 10,3503 olması gerekirken, 18,6291 TL'dir.

TL'nin düşük değerde olmasının nedeni hükümetin faizleri tek haneye indirmesidir. Yeni bir yanlış karar veya dış borçlarda temerrüt gibi bir sorun kurlarda yeni bir şıçrama yapar.

2022 yılı ilk 11 ayında; TL/ dolar kuru için Kabaca bir hesap; TL enflasyonu - (dolar enflasyonu +Dolar endeksinde değişme) şeklinde yapılabilir.

Dolar enflasyonu Ocak- Kasım arasında 11 ayda yüzde 6,5 'tir. Ayrıca dolar endeksi de, 27 Eylülde 114,188 seviyesinde iken, 30 Kasım'da 105,873 'e geriledi. Dünyada diğer paralar karşısında yüzde 7,3 oranında değer kaybetti. Türkiye'de ve ABD' de enflasyon sıfır olsaydı, TL'nin de Ekim - Kasım aylarında dolara karşı yüzde 7,3 oranında değer kazanması gerekirdi.

TL'nin değer kaybetmesinin ve dövize talebin temel nedeni TL'de reel faizin yüksek eksi değerde olmasıdır. TÜİK' Kasım ayında bankada TL mevduatı olanların son bir yılda reel gelirlerinin yüzde eksi 38,1 olduğunu açıklamıştı.

Hükümet piyasa ekonomisine ve serbest kambiyo sistemine aykırı kararlar ve polisiye önlemlerle yeni bir kur şokunu önledi ve fakat bunun ekonomik ve sosyal maliyeti çok yüksek oldu. Dahası istikrar bozuldu ve ekonomide riskler arttı.

Bankalara baskı yaparak ve ceza vererek, bankacılık sisteminin zayıflamasına ve hülleli işlemlerin artmasına neden oldu. Yabancı sermaye çıktı. Bankacılık sektöründe de yabancılar hisselerini satıyor.

- Nisan ayında; Döviz mevduatlarının yüzde 10'unu kur korumalı mevduat (KKM) hesaplarına çevirmeyen bankalara yüzde 1,5'lik komisyon ödemesi getirildi.

- İhracatçıların ihracat kanalıyla elde ettikleri döviz gelirlerinin TCMB'ye satılması zorunluluğu getirildi: İhracat bedelinin yüzde 25'i olarak belirlenen oran daha sonra yüzde 40'a çıkarıldı.

- Ticari kredi karşılıkları arttı: Firmaların döviz mevduat tutarları artmaya başlayınca TCMB, ticari krediler için zorunlu karşılık oranlarını artırdı.

- Döviz işlemlerinin 10:00-16:00 saatleri arasında yapılması şartı getirildi.

- Bankalar net döviz pozisyonun öz kaynakları içindeki payı en fazla yüzde 5 olacak.

Kurları faiz ve para politikası yerine, devlet zoruyla tutmanın en büyük maliyeti; Kasım sonuna kadar bütçeden kur korumalı mevduat için çıkan para 90 milyar lira oldu. Hükümet işçinin ve memurun, esnafın ve sanatkarın verdiği vergileri, dolar zenginlerine bütçe yoluyla transfer etti. Belki de hükümet kur korumayı önce yoksul halkı artırıp, sonra bütçeden para dağıtarak, onları saflarda tutma garantisi olarak kullandı.

22 Aralık 2022, Perşembe

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Kemal Bey oğluna sahip çıkabilecek mi?

CHP Lideri **Kılıçdaroğlu** ilginç bir benzetmede bulunarak "**İmamoğlu ile baba-oğul gibiyiz**" dedi. **İmamoğlu** da bu benzetmeye "**Onur duyarım**" karşılığını verdi. Türk siyaset tarihinin belki de en samimiyetsiz bu diyalogu, dün Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın grup toplantısında yaptığı konuşmada da gündeme geldi.

Eski futbolcu olan **Erdoğan**, bu pası yine gole çevirdi. **Erdoğan**'ın, "**Bay Kemal oğluna sahip çık, o kendisine başka ebeveynler arama peşinde**" sözleri büyük alkış aldı.

CHP'li İBB Başkanı **İmamoğlu**'nun ebeveynleri siyasette tartışma konusu oldu. CHP lideri "**Oğlum**" dese de **İmamoğlu**, CHP'yi evi gibi görmediği gibi **Kılıçdaroğlu**'nu da asla babası yerine koymuyor. Artık onun gerçek evi İyi Parti, manevi annesi de "**Akşener**" gibi görünüyor. **Akşener** de **Kılıçdaroğlu** da **İmamoğlu**'na "**Evladım**" diyor.

Sosyal medyada bazı muzip kullanıcılar, "**Bu evlat tartışması aile mahkemesinde biter**", bazıları ise "**Siyasi DNA testi yapılınsın. Ülkücü mü sosyal demokrat mı anlaşılınsın**" demiş. Bence aile mahkemesi buna karar veremez. Yine iş dönüp dolaşıp **Müge Anlı**'ya gelecek gibi görünüyor.

ÜCRET ZAMMI FIRSATÇILARINA DERS OLSUN

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, dünyayı saran bu enflasyon canavarıyla mücadele ederken diğer taraftan işçi, memur ve emeklileri fiyat artışlarına karşı korumak için büyük mesai harcıyor.

Şimdi gündemde asgari ücret zamları var. Türk-İş 9 bin lira rakamını telaffuz ederken işveren 8 binde ısrarlı. Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın tarafları memnun edecek bir rakam açıklaması bekleniyor.

22.12.2022

Ancak Şöyle bir sorun var: Daha maaŐ zamları hesaplara yatmadan temel tüketim maddelerinin etiketleri aynı oranda artıyor. Bu fırsatçılar yüzünden iktidarın büyük fedakârlıklarla yaptığı ücret artışları bir anda yine enflasyon karşısında eriyor. **Erdoğan** grup toplantısında bu fırsatçılığa artık izin vermeyeceklerini açıkladı. Dün ajanslara güzel bir haber de düŐtü. Kartel kurarak temel tüketim maddelerinin fiyatlarını manipüle eden market ve tedarikçilere 2.7 milyar lira para cezası kesildi. Ayrıca ceza yiyen markalar teker teker deŐifre edildi. Umarım bu cezalar, ücret zammını gördüğünde deli danalar gibi koşarak etiketleri deđiŐtiren fahiŐ fiyatçılara bir ders olur.